

SocialdepartementetSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att betala ut medel för att främja implementeringen av precisionshälsa och stärka förutsättningarna för kliniska prövningar

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att under 2026 betala ut medel till projektet Genomic Medicine Sweden (GMS), projektet Swedish prostate cancer initiative for novel treatments and research (SPRINTR) samt till den nationella biobanksinfrastrukturen Biobank Sverige. Syftet är att främja en jämlik implementering av precisionshälsa inom hälso- och sjukvården samt att stödja uppbyggnaden av strukturer som underlättar genomförandet av kliniska prövningar i Sverige.

Socialstyrelsen ska betala ut 80 000 000 kronor till arbete inom ramen för projektet GMS. I egenskap av värdregion för GMS får Region Skåne rekvirera medlen från Socialstyrelsen och ansvarar därefter för att, i samverkan med styrgruppen för GMS, fördela medlen till övriga parter inom projektet.

Medlen till GMS får användas enligt följande:

- 5 000 000 kronor får användas för fortsatt arbete inom projekt som rör barncancer, där 4 900 000 kronor får användas till innovationsprojektet BrainChild som utvecklar nästa generations precisionsmedicin för barn, inklusive AI-baserad analys av olika typer av data, och 100 000 kronor får användas för att initiera ett implementeringsprojekt rörande en ny teknik avseende helgenomsekvensering baserat på långa DNA-läsningar.
- 9 375 000 kronor får användas till fortsatt arbete med ett nationellt implementeringsprojekt av helgenomsekvensering för sällsynta

hälsotillstånd baserat på långa DNA-läsningar. Medlen får också användas till nationellt och internationellt arbete kring precisionsdiagnostik för barn med odiagnostiserade sällsynta hälsotillstånd med missbildningar och/eller intellektuella funktionsnedsättningar.

- 3 872 000 kronor får användas för fortsatt arbete med nationell implementering av helgenom- och transkriptionssekvensering för vuxna med akuta leukemier, en hälsoekonomisk utvärdering samt för utveckling av genpanelanalys för känslig detektion av kvarvarande sjukdom.
- 8 823 000 kronor får användas till uppskalad implementering och vidareutveckling av precisionsdiagnostik (vävnad och flytande biopsier) för solida tumörer i rutinsjukvård och för kliniska studier.
- 2 930 000 kronor får användas för fortsatt arbete med att implementera precisionsdiagnostik inom infektionssjukdomar, inklusive påvisande av antibiotikaresistens, samt för utökad datadelning mellan samtliga regioner för påvisning av utbrott av antibiotikaresistenta bakterier.
- 50 000 000 kronor får användas för förvaltningen av det samarbetsprojekt som utgör GMS och som främjar en jämlik implementering av precisionshälsa i landet.

Samtliga initiativ ovan ska utformas på sådant sätt att de främjar en jämlik implementering av precisionshälsa inom hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen ska betala ut 12 000 000 kronor till det nationella projektet SPRINTR. I egenskap av värdregion för SPRINTR får Region Västerbotten rekvirera medlen från Socialstyrelsen. Medlen till SPRINTR får användas dels för en jämlik implementering av precisionsdiagnostik för patienter med prostatacancer i hela landet, dels för att bygga upp en nationell infrastruktur för integrering av bred patientrekrytering till bl.a. kliniska prövningar inom cancerområdet, genom att bygga upp en s.k. study ready population. Uppbyggnaden av en study ready population ska ha en nationell ansats, vara skalbar och inledningsvis innefatta patienter som utreds för prostatacancer, bukspottkörtelcancer och gliom (en typ av hjärntumör).

Socialstyrelsen ska betala ut 10 000 000 kronor till Biobank Sverige för att stärka provhanteringen och infrastrukturen kopplat till kliniska prövningar och prestandastudier. I egenskap av värdregion för Biobank Sverige får Region Uppsala rekvirera medlen från Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen ska administrera och följa upp hur medlen har använts i förhållande till uppdragets syfte. Region Skåne, Region Västerbotten och Region Uppsala ska rapportera i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Medel som inte har använts eller inte använts för avsett ändamål ska återbetalas till Socialstyrelsen. Socialstyrelsen får i övrigt ange de villkor som ska förenas med statsbidraget inom ramen för ändamålet.

Av utgifterna för utbetalning till GMS ska 20 250 000 kronor redovisas mot det inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 7 Precisionshälsa, varav högst 250 000 kronor får användas för Socialstyrelsens eget arbete, och 60 000 000 kronor mot det inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 16 Åtgärder för en bättre cancervård.

Av utgifterna för utbetalning till SPRINTR ska 12 000 000 kronor redovisas mot det inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 16 Åtgärder för en bättre cancervård.

Av utgifterna för utbetalning till Biobank Sverige ska 10 000 000 kronor redovisas mot det inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 7 Precisionshälsa.

Medlen på anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård anslagsposten 16 Åtgärder för en bättre cancervård betalas ut engångsvis efter rekvisition av Socialstyrelsen till Kammarkollegiet senast den 1 december 2026. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Socialstyrelsen ska senast den 31 mars 2027 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Ärendet

Precisionshälsa är ett övergripande begrepp som syftar till att förebygga, upptäcka och behandla sjukdomar på ett individanpassat sätt.

Precisionsdiagnostik innebär att individens sjukdomsprofil kartläggs med avancerade metoder i syfte att möjliggöra en individanpassad behandling (precisionsmedicin). Syftet med precisionsmedicin är att ge patienten vård och behandling som är skraddarsydd efter patientens egna förutsättningar och behov, vilket kan göra stor skillnad för patienter med bl.a. sällsynta hälsotillstånd, cancer och infektionssjukdomar. På individnivå kan det innebära skillnaden mellan liv och död. På samhällsnivå skapar det förutsättningar för ett samhällsekonomiskt mer effektivt nyttjande av hälso- och sjukvårdens resurser.

GMS är en nationell samverkan som innefattar de sju regionerna med universitetssjukvård och de sju universiteten med medicinsk fakultet i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå, Uppsala och Örebro. GMS samverkar även med sjukvården, akademien, näringslivet, patientorganisationer samt andra samhällsintressenter såsom SciLifeLab. GMS mål är att genom bred samverkan möjliggöra förbättrad diagnostik, individanpassade behandlingsval och forskning inom området precisionsmedicin.

Regeringen har som mål att öka antalet kliniska prövningar i Sverige och främjar detta bl.a. genom etableringen av det nationella partnerskapet Swetrial. Kliniska prövningar av hög kvalitet är en förutsättning för att patienter tidigt ska få tillgång till innovativa läkemedel och medicintekniska produkter. Utveckling av vårdprocesser och infrastruktur som ger utrymme för klinisk forskning och kliniska prövningar är avgörande för att fler patienter ska kunna erbjudas möjlighet att delta i kliniska prövningar och andra kliniska studier.

SPRINTR är en nationell precisionsmedicinsk studie som drivs vid Umeå universitet i samarbete med Region Västerbotten. Syftet med projektet är att möjliggöra en jämlik implementering av avancerad precisionsdiagnostik för patienter med prostatacancer i hela landet. Målet är att öka tillgängligheten av precisionsmedicin, vilket kan förbättra livskvaliteten och på sikt överlevnaden för patienter. En central del av projektet är att utveckla ett effektivt arbetssätt för rekrytering av patienter till forskningsstudier såsom kliniska prövningar. Detta ska genomföras genom uppbyggnaden av en s.k. study ready population, vilket avser en definierad grupp individer som

uppfyller förutbestämda kriterier och som är praktiskt och etiskt förberedda att ingå i en forskningsstudie utan ytterligare omfattande förberedelser. Målet är att fler patienter ska ges möjlighet att delta i kliniska studier, såsom kliniska prövningar, och ta del av nya behandlingsalternativ.

Biobanker utgör en central infrastruktur för både genomförandet av högkvalitativa kliniska prövningar och utvecklingen av precisionsmedicin, genom att möjliggöra systematisk insamling av och tillgång till biologiskt material. Biobank Sverige är en nationell infrastruktur för biobankning och ett samarbete mellan hälso- och sjukvård, universitet, näringsliv och patientorganisationer. År 2025 tilldelade regeringen Biobank Sverige 10 miljoner kronor för att förbättra provhantering och annan infrastruktur kopplad till kliniska prövningar inom etableringen av Swetrial.

Detta uppdrag bidrar till fortsatt utveckling och jämlik implementering av precisionshälsa, vilket är ett av målen i den nationella life science-strategin och ett prioriterat område i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60). Vidare bidrar uppdraget till regeringens mål att öka antalet kliniska prövningar i Sverige och ligger i linje med den nationella cancerstrategin – *Ökad överlevnad och bättre livskvalitet – nationell cancerstrategi 2.0*. De tre övergripande målen för cancerstrategin är (1) minskad risk att utveckla cancer och fler som diagnostiseras tidigt, (2) ökad canceröverlevnad och (3) bästa möjliga livskvalitet under och efter cancersjukdom. Precisionshälsa är i dag ett av de stora utvecklingsområdena inom hälso- och sjukvården och kan bidra till att uppnå målen i cancerstrategin. Cancervården är ett av de diagnosområden där precisionshälsa har, och i ökande grad förväntas ha, klinisk betydelse. Många av de framsteg som görs inom precisionshälsa sker i cancervården och utvecklingen på området kan bidra till ökad överlevnad.

Under 2025 avsatte regeringen 85 miljoner kronor för ett jämlikt införande av precisionshälsa och 1 miljard kronor för åtgärder för en bättre cancervård.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Kimia Maleki

Kopia till

Biobank Sverige
Genomic Medicine Sweden
Kammarkollegiet
Region Skåne
Region Uppsala
Region Västerbotten